

Onsdag den 12. marts 2014

P7_TA(2014)0233

Rapport om unionsborgerskab 2013

Europa-Parlamentets beslutning af 12. marts 2014 om rapport om unionsborgerskab 2013 — Unionsborgere: jeres rettigheder, jeres fremtid (2013/2186(INI))

(2017/C 378/17)

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens »Rapport om unionsborgerskab 2010 — Afskaffelse af hindringerne for unionsborgernes rettigheder« af 27. oktober 2010, COM(2010)0603,
 - der henviser til Kommissionens offentlige høring om unionsborgerskabet, der fandt sted fra 9. maj til 27. september 2012,
 - der henviser til sin beslutning af 29. marts 2012 om rapport om Unionsborgerskab 2010 — Afskaffelse af hindringerne for unionsborgernes rettigheder ⁽¹⁾,
 - der henviser til høringen, som Udvalget for Andragender, Udvalget om Borgernes Rettigheder og Retlige og Indre Anliggender og Europa-Kommissionen afholdt den 19. februar 2013 om optimal udnyttelse af Unionsborgerskabet, og høringen den 24. september 2013 om krisens indvirkning på Europas borgere og styrkelse af demokratisk inddragelse i forvaltningen af Unionen,
 - der henviser til Kommissionens meddelelse af 8. maj 2013 »Rapport om unionsborgerskab 2013 — Unionsborgere: jeres rettigheder, jeres fremtid (COM(2013)0269),
 - der henviser til sine tidligere beslutninger om arbejdet i Udvalget for Andragender,
 - der henviser til retten til at indgive andragender, der er nedfældet i artikel 227 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF),
 - der henviser til anden del i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde med overskriften »Ikke-forskelsbehandling og unionsborgerskab« og til afsnit V i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder,
 - der henviser til artikel 9, 10 og 11 i traktaten om Den Europæiske Union,
 - der henviser til forretningsordenens artikel 48,
 - der henviser til betænkning fra Udvalget for Andragender og udtalelse fra Kultur- og Uddannelsesudvalget (A7-0107/2014),
- A. der henviser til, at Lissabontraktaten har forbedret begrebet unionsborgerskab og de deraf afledte rettigheder;
- B. der henviser til, at retten til at indgive et andragende til Europa-Parlamentet er en af søjlerne under unionsborgerskabet, idet den skaber et bindeled mellem borgerne og EU-institutionerne, med det formål at bringe EU tættere på dets borgere, og gør EU til et stadig mere meningsfyldt og troværdigt begreb for dem;
- C. der henviser til, at de rettigheder, som følger af unionsborgerskabet, er nedfældet i traktaterne og Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder;
- D. der henviser til, at samtlige medlemsstater har forpligtet sig til at overholde EU-bestemmelserne, som er vedtaget i fællesskab, om hver eneste unionsborgers ret til at færdes og opholde sig frit på Unionens område, ikke-forskelsbehandling og Den Europæiske Unions fælles værdier, navnlig respekten for de grundlæggende rettigheder, herunder de rettigheder, som medlemmer af et mindretal har; der henviser til, at der bør rettes særlig opmærksomhed mod statsborgerskabet og de deraf afledte rettigheder, som mindretal har; der henviser til, at en hvilken som helst medlemsstats krænkelse af de grundlæggende rettigheder i anliggender vedrørende statsborgerskab skal udryddes for at undgå anvendelse af forskellige målestokke og/eller forskelsbehandling; der henviser til, at romamindretallet stadigvæk oplever omfattende forskelsbehandling, og at der stadigvæk kun gøres små fremskridt i gennemførelsen af de nationale strategier for inklusion af romaer;

⁽¹⁾ EUT C 257 E af 6.9.2013, s. 74.

Onsdag den 12. marts 2014

- E. der henviser til, at borgernes fri bevægelighed er et af de centrale elementer i unionsborgerskabet og kan bidrage til at mindske misforholdet mellem jobmuligheder og kvalifikationer det indre marked; der henviser til, at mere end to tredjedele af respondenterne i en Flash Eurobarometer-undersøgelse fra februar 2013 er enige i, at borgernes fri bevægelighed i EU generelt er til gavn for deres eget lands økonomi, og det med rette; der henviser til, at Schengenkriterierne bør være af teknisk art og ikke bør anvendes til at begrænse borgernes adgang til fri bevægelighed;
- F. der henviser til, at forskelsbehandling på grundlag af nationalitet stadigvæk forekommer i nogle EU-lande;
- G. der henviser til, at problemerne i forbindelse med at få og miste et statsborgerskab er blevet bragt frem i andragender, navnlig for så vidt angår følgerne heraf for unionsborgerskabet; der henviser til, at mange andragere, hvoraf mange tilhører et mindretal i en medlemsstat, har udtrykt ønske om at få mere koordinerede love om statsborgerskab i EU;
- H. der henviser til, at der er indgået forskellige klager vedrørende udøvelse af retten til at stemme ved valg til Europa-Parlamentet og kommunalvalg samt vedrørende fratagelse af stemmeretten ved nationale valg efter at have tilbragt et stykke tid i udlandet;
- I. der henviser til, at offentlighedens tillid til Den Europæiske Union er faldet, og at borgerne i EU i øjeblikket oplever en vanskelig tid som følge af den alvorlige økonomiske og sociale krise;
- J. der henviser til, at valget i 2014 bliver det første valg, der afholdes efter Lissabontraktatens ikrafttræden og den deraf følgende betydelige udvidelse af Europa-Parlamentets beføjelser; der henviser til, at valget til Europa-Parlamentet giver mulighed for at styrke offentlighedens tillid til det politiske system, skabe et europæisk offentligt rum og styrke borgernes stemme og rolle, hvilket er en af de vigtigste forudsætninger for at styrke demokratiet i medlemsstaterne og i EU; der henviser til, at det, at Europa-Parlamentet fungerer på demokratisk og gennemsigtig vis, er et af de vigtigste aktiver til fremme af europæiske værdier og integration;
- K. der henviser til, at Den Europæiske Union gennem dens traktater og charter om grundlæggende rettigheder kæmper for et Europa med rettigheder og demokratiske værdier samt med frihed, solidaritet og sikkerhed og sikrer unionsborgerne bedre beskyttelse;
- L. der henviser til, at borgerne er direkte repræsenteret på unionsniveau i Europa-Parlamentet og har en demokratisk rettighed til at stille op som kandidat til og stemme ved valg til Europa-Parlamentet, selv når de er bosat i en anden medlemsstat end deres egen; der henviser til, at den rettighed, som unionsborgere med bopæl i en anden stat end deres egen har til at stemme ved valget til Europa-Parlamentet og ved lokalvalg, ikke i tilstrækkeligt omfang gøres let at udøve og fremmes i alle medlemsstater;
- M. der henviser til, at Den Europæiske Union har skabt en ny rettighed for unionsborgerne, ifølge hvilken de kan organisere og støtte et europæisk borgerinitiativ ved at indsende deres forslag til politik til de europæiske institutioner, og at millioner af unionsborgere har benyttet sig af denne ret siden den 1. april 2012;
- glæder sig over Kommissionens rapport om unionsborgerskab 2013 (COM(2013)0269), hvori den bebuder tolv nye tiltag inden for seks områder med det formål at styrke unionsborgernes rettigheder;
 - glæder sig over, at langt størstedelen af de 25 foranstaltninger, der blev bebudet i Kommissionens rapport om unionsborgerskab 2010, i mellemtiden er blevet gennemført af Kommissionen og andre EU-institutioner;
 - understreger, at borgerne er nødt til at kunne træffe informerede beslutninger om udøvelsen af deres traktatfæstede rettigheder og derfor bør have adgang til al nødvendig information, og at der i den forbindelse ikke kun skal fokuseres på abstrakte rettigheder, men også på praktiske lettilgængelige oplysninger om økonomiske, administrative, juridiske og kulturelle emner; opfordrer de nationale, regionale og lokale myndigheder til at fremme bedre forståelse for unionsborgerskabet og forklare, hvilke praktiske fordele det indebærer for den enkelte borger;
 - glæder sig over Kommissionens initiativer med henblik på at forbedre borgernes bevidsthed om deres rettigheder gennem Europe Direct og Dit Europa og opfordrer medlemsstaterne til at intensivere deres bestræbelser på at udbrede kendskabet til SOLVIT-netværket blandt borgere og virksomheder; foreslår i den sammenhæng, at der formidles flere oplysninger om unionsborgerskabet i forbindelse med fejringen af Europadagen den 9. maj;

Onsdag den 12. marts 2014

5. opfordrer indtrængende Kommissionen til at sikre, at dens offentlige høringer er til rådighed på alle officielle EU-sprog, således at der ikke forekommer forskelsbehandling på grund af sprog; fremhæver Parlamentets og især Udvalget for Andragenders aktiviteter på sociale medieplatforme som en glimrende måde at skabe interaktion og dialog med borgerne på;
6. tilskynder medlemsstaterne til at give mere plads i deres undervisningsplaner til politisk undervisning i EU-anliggender, til at tilpasse lærernes uddannelse til dette og med henblik herpå at stille den nødvendige knowhow og de nødvendige ressourcer til rådighed; understreger, at tilgængelig undervisning spiller en aldeles afgørende rolle for kommende borgeres dannelse ved at give dem mulighed for at erhverve et solidt grundlag af almenviden, hvilket samtidig fremmer selvstændiggørelse, solidaritet og gensidig forståelse og styrker den sociale sammenhængskraft; bemærker i den henseende, at undervisning er af væsentlig betydning som et middel til at give den enkelte mulighed for at deltage fuldt ud i det demokratiske, sociale og kulturelle liv, og mener derfor, at der ikke bør skæres drastisk i midlerne til undervisning;
7. mener, at det er særligt vigtigt at fremme anerkendelsen af det frivillige arbejde, at værdsætte de kompetencer og færdigheder, som erhverves på denne måde, og at fjerne hindringer i forbindelse med fri bevægelighed;
8. understreger betydningen af det organiserede civilsamfund i forbindelse med styrkelsen af et aktivt europæisk medborgerskab; finder det derfor afgørende at lette disse organisationers grænseoverskridende arbejde yderligere ved at reducere de bureaukratiske byrder og yde tilstrækkelig finansiering; gentager sin opfordring ⁽¹⁾ til at etablere en europæisk statut for foreninger, eftersom det kan gøre det nemmere at iværksætte projekter med deltagelse af borgere fra forskellige EU-medlemsstater inden for en grænseoverskridende organisation; understreger behovet for at skabe en struktureret ramme for den civile dialog i EU, der ville give et deltagende medborgerskab konkret indhold;
9. beklager nogle medlemsstaters eksisterende undtagelsesbestemmelser fra dele af EU-traktaterne, som underminerer og skaber forskelle i borgernes rettigheder, som er tiltænkt som værende lige i EU-traktaterne;
10. fremhæver, at medlemsstaterne spiller en afgørende rolle, når de gennemfører EU-lovgivning korrekt; er af den opfattelse, at der stadigvæk mangler at blive gjort fremskridt, og at der er behov for øget samarbejde mellem EU-institutionerne og lokale og nationale myndigheder; mener, at øget samarbejde kan være et effektivt middel til uformel problemløsning, især fjernelse af hindringer af administrativ art; bifalder i den forbindelse Kommissionens hensigt om fra 2013 via dens venskabsbyordning under programmet »Europa for Borgerne« at støtte såvel udveksling af bedste praksis mellem kommuner som projekter med det formål at øge kendskabet til borgernes rettigheder og korrekt gennemførelse deraf; mener, at en praktisk værktøjskasse om unionsborgernes rettigheder specielt sammensat til lokale og regionale myndigheder ville forbedre den korrekte gennemførelse yderligere;
11. beklager, at forældres og børns muligheder for at klage i forbindelse med separation eller skilsmisse ikke er de samme i alle medlemsstaterne, hvilket har resulteret i, at hundredvis af forældre i Europa har kontaktet Udvalget om Andragender og anmodet det om at være mere aktiv på dette område på trods af, at det kun har meget begrænsede beføjelser;
12. forventer, at den nye webportal til andragender, som bliver stillet til rådighed i begyndelsen af 2014, vil gøre processen med at indgive andragender til et tiltalende, gennemsigtigt og brugervenligt redskab, også for handicappede; opfordrer Kommissionen og de andre institutioner til at anerkende denne proces ordentligt på deres websteder;
13. glæder sig over, at der pr. november 2013 var tre meget forskellige europæiske borgerinitiativer, som havde nået de krævede tærskelværdier; ser frem til de planlagte høringer med initiativtagerne til de succesfulde europæiske borgerinitiativer før valget til Europa-Parlamentet; opfordrer medlemsstaterne til at fremme retten til at organisere og støtte europæiske borgerinitiativer og til at gennemføre forordning (EU) nr. 211/2011 om borgerinitiativer på en inkluderende måde ved at sikre, at de er beredvillige til at validere underskrifter fra både deres egne borgere, der bor i udlandet, og borgere fra andre medlemsstater, der bor på deres eget territorium;

⁽¹⁾ Europa-Parlamentets erklæring af 10. marts 2011 om etablering af en europæisk statut for gensidige selskaber, foreninger og fonde (EUT C 199 E af 7.7.2012, s. 187).

Onsdag den 12. marts 2014

14. opfordrer alle medlemsstater, som endnu ikke har en national ombudsmand, for tiden Italien og Tyskland, til at leve op til alle unionsborgeres forventninger ved at udnævne en sådan;

15. opfordrer Kommissionen til regelmæssigt at kontrollere, hvordan de administrative formaliteter vedrørende unionsborgeres og deres familiemedlemmers indrejse og ophold forvaltes i medlemsstaterne; tilskynder Kommissionen til at spille en aktiv rolle og således sikre, at procedurer, der er indført af en medlemsstat, til fulde stemmer overens med de værdier og menneskerettigheder, som er nedfældet i EU-traktaterne; understreger, at en af grundpillerne under det indre marked er arbejdskraftens bevægelighed; fremhæver de meget store fordele, som den migrerende arbejdsstyrke i EU udgør for medlemsstaternes økonomier; opfordrer hvad det angår Kommissionen til at overvåge situationen nøje og træffe passende foranstaltninger til at fjerne eventuelle nationalt indførte hindringer, f.eks. overdrevent bureaukrati, der står i vejen for denne grundlæggende frihedsrettighed;

16. anerkender i overensstemmelse med fast retspraksis etableret af Domstolen ⁽¹⁾, at kriterierne for at opnå og miste sit statsborgerskab i en medlemsstat udelukkende er reguleret af de enkelte medlemsstaters nationale lovgivning; efterlyser ikke desto mindre tættere koordinering og en mere struktureret udveksling af bedste praksis mellem medlemsstaterne imellem vedrørende deres lovgivning om statsborgerskab for at sikre borgerne grundlæggende rettigheder og især retssikkerhed; efterlyser samlede fælles retningslinjer, der præciserer forholdet mellem det nationale statsborgerskab og unionsborgerskabet;

17. opfordrer de medlemsstater, der fratager deres egne statsborgere, der har valgt at bo i en anden medlemsstat i en længere periode, stemmeretten, til at bringe denne praksis til ophør og revidere deres lovgivning i overensstemmelse hermed for således at give disse borgere deres fulde borgerrettigheder; henstiller til, at medlemsstaterne gør deres bedste for effektivt at hjælpe borgere, der ønsker at stemme eller at stille op som kandidat i en anden stat end deres egen; understreger behovet for, at unionsborgerne benytter sig af deres ret til at stemme i nationale valg i deres oprindelsesland fra den medlemsstat, som de bor i;

18. opfordrer medlemsstaterne til at beskytte og styrke hensigten med unionsborgerskabet ved at modvirke enhver form for forskelsbehandling på grund af nationalitet; beklager dybt enhver populistisk retorik, hvis formål er at skabe diskriminerende praksis udelukkende på grundlag af nationalitet;

19. opfordrer europæiske politiske partier og de dertil knyttede nationale partier til at organisere gennemsigtige valgkampagner forud for valget til Europa-Parlamentet i 2014 og til effektivt at løse problemerne med faldende valgdeltagelse og stadig større afstand mellem borgerne og EU-institutionerne; anser de europæiske politiske partiers udnævnelse på EU-plan af kandidater til stillingen som formand for Kommissionen for at være et vigtigt skridt i retning af at opbygge et ægte offentligt europæisk rum, og er overbevist om, at en europæisering af valgkampagnerne bedre kan opnås gennem fælleseuropæiske aktiviteter og netværk af lokale og nationale medier, især offentlige radio-, tv- og internetmedier;

20. understreger vigtigheden af at informere borgerne om, at de har ret til at stemme ved kommunalvalg og valg til Europa-Parlamentet, selv om de bor uden for deres hjemland, og af at fremme denne ret på flere forskellige måder; opfordrer indtrængende Kommissionen til ikke at vente indtil maj 2014 med at lancere sin håndbog, der »klart og tydeligt« skal orientere om disse EU-rettigheder;

21. opfordrer alle EU-institutioner, organer, kontorer og agenturer til at forbedre gennemsigtigheden yderligere og til at gøre det nemmere og mere brugervenligt at få aktindsigt, eftersom det sætter borgerne i stand til at deltage i beslutningsprocessen på tættere hold; opfordrer både EU-institutionerne og især Kommissionen til at gøre deres procedurer mere effektive, således at legitime anmodninger fra unionsborgerne behandles så hurtigt som muligt; opfordrer alle EU-institutionerne og især Europa-Parlamentet til at sikre gennemsigtighed og ansvarlighed i lige mål;

22. bifalder vedtagelsen for nylig af de to centrale EU-programmer til finansiering af aktiviteter på området unionsborgerskab fra 2014 til 2020, nemlig programmet vedrørende rettigheder og medborgerskab og programmet »Europa for Borgerne«; finder det dybt beklageligt, at finansieringsrammen, især den for sidstnævnte, som støtter projekter vedrørende et aktivt unionsborgerskab, er blevet beskåret drastisk af medlemsstaternes regeringer sammenlignet med perioden 2007-2013;

⁽¹⁾ Senest i dens dom af 2. marts 2010 i sag C-135/08, Rottmann.

Onsdag den 12. marts 2014

23. udtrykker alvorlig bekymring over andragender, der afslører den vanskelige situation, som visse indbyggere befinder sig i, da de på grund af deres status ikke til fulde kan gøre brug af deres ret til fri bevægelighed eller deres ret til at stemme i lokalvalg; opfordrer Kommissionen og de berørte medlemsstater til at gøre det nemmere at legalisere disse borgeres status i sådanne tilfælde;
24. er dybt bekymret over de hindringer, som borgere stadig møder, når de gør brug af deres personlige rettigheder på det indre marked, og mener, at den aktuelle økonomiske usikkerhed i Europa også skal takles ved at fjerne disse hindringer; hilser derfor de nye initiativer velkomne, som Kommissionen har bebudet til at styrke borgerne i deres rolle som forbrugere og arbejdstagere overalt i EU;
25. fremhæver, at det er vigtigt at forbedre udveksling af informationer om praktikantophold og lærepladser i andre EU-lande via EURES-netværket; er stærkt foruroliget over arbejdsløshedsprocenten, især fordi det rammer de unge; glæder sig over Kommissionens forslag til Rådets henstilling om en kvalitetsramme for praktikophold⁽¹⁾ og opfordrer medlemsstaterne til at overholde de principper, der er fastlagt i retningslinjerne deri;
26. opfordrer medlemsstaterne til at oplyse unionsborgerne bedre om deres rettigheder og pligter og til at gøre det nemmere at få ret til, at disse rettigheder respekteres på lige vis i både oprindelseslandet og en hvilken som helst anden medlemsstat;
27. henleder opmærksomheden på klager fra nogle andragere, for de meste unionsborgere bosat i et andet land end deres eget, over at være stødt på problemer i forbindelse med erhvervelse, overdragelse og ejerskab af fast ejendom i nogle lande;
28. anerkender de problemer, som handicappede støder på, når de benytter sig af deres ret til fri bevægelighed, og opfordrer til, at der indføres et EU-identitetskort til handicappede med gyldighed overalt i Unionen;
29. opfordrer medlemsstaterne til at iværksætte koordinations- og samarbejdsforanstaltninger med henblik på effektivt at løse problemerne med dobbelt registreringsafgift på biler, skattediskrimination og dobbeltbeskatning i grænseoverskridende sammenhæng og til bedre at tage højde for de reelle vilkår, der hersker i forbindelse med arbejdstagernes bevægelser på tværs af grænserne; er af den opfattelse, at problemer i forbindelse med dobbeltbeskatning ikke behandles på fyldestgørende måde, hverken ved de bilaterale skatteoverenskomster eller ved ensidige foranstaltninger fra en medlemsstats side, og kræver en samordnet rettidig aktion på EU-plan;
30. beklager, at der er forhindringer i grænseoverskridende sager af civilretlig og social art, f.eks. inden for familieretten eller med hensyn til pensioner, som hindrer mange borgere i at udøve deres unionsborgerskab til fulde;
31. minder om, at unionsborgere, der befinder sig i et tredjeland, hvor den medlemsstat, som de er statsborgere i, ikke er repræsenteret, har ret til beskyttelse fra enhver anden medlemsstats diplomatiske eller konsulære myndigheder på samme betingelser som statsborgere i den pågældende anden medlemsstat, og fremhæver vigtigheden af en sådan bestemmelse som et grundprincip;
32. opfordrer medlemsstaterne til hurtigst muligt at indføre et enkelt kontaktpunkt i hver enkelt medlemsstat til koordinering af projekter med grænseoverskridende virkning, f.eks. projekter med sociale aspekter såsom nødtjenester, og især miljøpåvirkende projekter såsom vindmølleparker, hvor der undertiden hverken gennemføres høringer med beboerne på begge sider af grænsen eller konsekvensanalyser;
33. opfordrer Kommissionen til at gennemføre en grundig vurdering af fordelene og udfordringerne i forbindelse med Borgernes Europaår 2013; beklager, at Borgernes Europaår som følge af for få midler og manglende politiske ambitioner havde en svag profil i medierne og ikke nåede at skabe en bred, synlig debat i offentligheden om det europæiske medborgerskab, hvilket kunne have bidraget til udvikling af forbedrede og nydefinerede instrumenter;
34. opfordrer Kommissionen til at fremsætte forslag til anerkendelse af det frivillige arbejdes bidrag til unionsborgerskabet;
35. opfordrer Kommissionen til at offentliggøre og formidle en forklaring af unionsborgernes rettigheder før og efter Lissabontraktaten for således at genskabe borgernes tillid;
36. pålægger sin formand at sende denne beslutning til Rådet, Kommissionen, Den Europæiske Ombudsmand samt medlemsstaternes regeringer og parlamenter.

⁽¹⁾ COM(2013)0857.